

TVARINA USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

klasična tvarina ustave:

- prvi sklop: katalog človekovih pravic in svoboščin
- drugi sklop: državna ureditev
- tretji sklop: oblika države

učinkovanje ustavnih norm:

- neposredno uporabljive:
 - ne zahtevajo dodatne razčlenitve v zakonih
 - gre za človekove pravice in svoboščine, ki se uresničujejo neposredno na ustavi
- zahtevajo zakonsko razčlenitev:
 - določbe zaradi izhodiščnosti, splošnosti in abstraktnosti potrebujejo razčlenitev in konkretizacijo v zakonih
 - ustava zakonodajalca pooblasti, da zakonsko uredi določeno tvarino
 - ustava zakonodajalcu zapoveduje, da zakonsko uredi nekatera vprašanja
 - ustava zakonodajalcu prepoveduje, da posega na nekatera področja
- niso neposredno uporabljive in ne zahtevajo zakonske ureditve:
 - ustavne določbe, ki so moralne in programske narave, določajo okvir, ki naj bi ga zakonodajalec upošteval pri urejanju teh vprašanj, ne predvidevajo pravne sankcije

ZGRADBA USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

preambula:

- pred normativnim delom, ni sestavni del ustave, pravno ne obvezuje
- navaja razloge za sprejem ustave, temeljna izhodišča ustave in vrednostna merila, ki jih želi uresničevati

normativni del:

- 174 členov (68. spremenjen 1997, 80. spremenjen 2000)
- razdeljen na 10 poglavij, vsako je oštevilčeno in naslovljeno, 4. in 5. poglavje sta razčlenjena na podpoglavja
- členi so naslovljeni, da je besedilo preglednejše, izražajo vsebino ustavnih določb, nimajo pravne veljave

ustavni zakon:

- omogoči izvedbo ustave in zagotovi prehod k uporabi novih ustavnih določb,
- obsega 11 členov, ureja prehod na nov pravni sistem

POSTOPEK ZA SPREMEMBO USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

- spada med toge ustave → za spreminjanje ustave predpisan zahtevnejši postopek kot za spreminjanje zakonov
- ni prepovedi ali omejitev glede spreminjanja ustavnih določb
- ustavnorevidijski postopek je enoten
- za spreminjanje pristojen DZ, sodelujejo lahko tudi državljani
- predpisani sta 2 obvezni in 1 neobvezna faza
 - 1. faza: predlog za začetek postopka za spremembo ustave in odločanje o njem
 - 2. faza: sprejem ustavne spremembe
 - 3. faza: referendumsko potrditev spremembe ustave

PREDLOG ZA ZAČETEK POSTOPKA ZA SPREMEMBO USTAVE

- 20 poslancev DZ
- vlada
- najmanj 30.000 volilcev

ljudska iniciativa za spremembo ustave:

- ljudske iniciative prejšnje ureditve niso poznale
- uvedena je bila z zakonom o referendumu in ljudski iniciativi
- pobudo za vložitev predloga za spremembo ustave lahko da vsak volilec, politična stranka ali drugo združenje, to pobudo pa mora v 60 dneh podpisati najmanj 30.000 volilcev
- v predlogu mora biti navedeno v čem in kako naj se ustava spremeni in razlogi za spremembo

ljudska iniciativa za spremembo zakona:

- manj otežena kot ustavnorevidijska iniciativa
- zakone lahko predlaga: 5.000 volilcev, vsak poslanec, vlada, državni svet

1. FAZA USTAVNOREVIZIJSKEGA POSTOPKA

- o vloženem predlogu za spremembo ustave se mora izreči DZ
- za sprejem predloga je potrebna 2/3 večina navzočih, pod pogojem, da je navzoča večina poslancev
- gre za relativno kvalificirano večino, predlog je sprejet, če ga podpre vsaj 31 poslancev

2. FAZA USTAVNOREVIZIJSKEGA POSTOPKA

- če je predlog sprejet, DZ odloči o spremembi ustave
- DZ sprejme akt o spremembi ustave z 2/3 večino vseh poslancev
- gre za absolutno kvalificirano večino, sprememba je sprejeta če jo podpre vsaj 60 poslancev

3. FAZA USTAVNOREVIZIJSKEGA POSTOPKA

- volilci se izrečejo o spremembi ustave
- ni obvezno, razen če to zahteva 1/3 poslancev → fakultativni referendum
- referendum se izvede po sprejetju spremembe ustave, vendar pred razglasitvijo → naknadni referendum
- DZ mora razpisati referendum v 7 dneh po vložitvi zahteve poslancev
- sprememba ustave je na referendumu sprejeta, če zanjo glasuje večina volilcev, pod pogojem, da se referendumu udeleži večina volilcev → dvojna večina
- DZ je vezan na izid referendumu → dve leti po izvedbi referendumu DZ ne more sprejeti akta o spremembi ustave, ki bi bil v nasprotju z referendumom
- sprememba ustave začne veljati z razglasitvijo v DZ

USTAVNOREVIZIJSKA TEHNIKA

- uveljavljeni 2 tehniki za spremembo ustave → amandmiranje in noveliranje

amandmiranje:

- za dopolnjevanje ustave, prvotnemu besedilu se dodajo ustavni amandmaji, ki so pravnotehnično so ločeni del

noveliranje:

- za dopolnjevanje, spreminjanje, razveljavljanje ustavnih določb, neposreden poseg v ustavno besedilo
- norma v ustavnorevizijskem aktu nadomesti, dopolni normo v ustavi → besedilo ostane enovito in pregledno
- noveliranje poteka z ustavnim zakonom, z zakonom o spremembi ustave ali z navadnim zakonom

ustavni zakon:

- za spreminjanje ustave, za celovitejše urejanje materije, ki v ustavi ni urejena ali za izvedbo nove ustave
- v prejšnji ustavi je bilo določeno, da se ustava spreminja z amandmaji
- nova ustava ne opredeljuje akta o spremembi ustave
- izbira akta in ustavnorevizijske tehnike prepuščena DZ → DZ določil da se ustava novelira z ustavnim zakonom
- ustavni zakon: sprejema se po posebnem postopku, predpisanem za spremembo ustave, ima enako stopnjo pravne veljave kot ustava, sestavljen je z dveh delov
 - 1. del: vsebuje novo besedilo ustavne spremembe, nadomešča prejšnje besedilo
 - 2. del: ureja izvedbo ustavnega zakona o spremembi ustave